

SAARIOINEN OY:N VALKEAKOSKEN TEHTAAN JAUHOPÖLYN VÄHENTÄMISHANKE

Tiivistelmä

Tausta

Saarioinen Oy:n Valkeakosken tehtaan tuotelinjoilla on tehty työtä pölypitoisuuksien hallitsemiseksi jo pidemmän aikaa. Tehtyjen työhygieenisten selvitysten perusteella tunnistettiin, että jauhopölyn saamisessa tavoiteltavalle tasolle on edelleen haastetta, jotain pölyjen hallitsemiseksi on tehtävä toisin kuin aikaisemmin. Osallistuminen Työturvallisuuskeskuksen järjestämään jauhopölyongelmaan pureutuneeseen työpajaan herätti yrityksen kiinnostuksen Työterveyslaitoksen kehittämää Pölyt pois yhteistyöllä -menetelmää kohtaan.

Hankkeen alkuneuvotteluissa, johon kutsuttiin Työterveyslaitoksen edustajat, työnantaja ja työntekijät yhteisesti päättivät, että lähdetään kokeilemaan uusia Pölyt pois yhteistyöllä -työvälineitä. Päätös tarkoitti pölyongelmaan puuttumisessa uutta lähestymistapaa, jossa tarkastellaan pölyongelmaa laajemmin koko tuotantoprosessin näkökulmasta ja joka edellytti myös totuttua laajempaa osallistujaryhmää. Neuvottelussa päätettiin myös hakea hankkeelle Työsuojelurahaston kehittämisavustusta, joka myönnettiin. Myönteinen päätös merkitsi sitä, että hanke pystyttiin toteuttamaan suunnitellussa laajuudessa.

Tavoite

Hankkeen tavoitteena oli löytää kehittämisapojen avulla jauhopölyn syntyyn vaikuttavia kriittisiä tekijöitä ja kehittää niihin ratkaisuja. Lisäksi tavoitteena oli kehittämisapajatoiminnan juurruttaminen osaksi yrityksen työympäristön kehittämistoimintaa.

Tehtävät

Hankkeen kehittämisapajoissa hyödynnettiin Hyvät leipomiskäytännöt, Ratkaisuja jauhopölyaltistumisen vähentämiseen -hankkeen tapaan Muutospaja -menetelmää. Muutospajatoiminnassa työn kehittämisen lähtökohtana on näkemys siitä, että työhyvinvointia voidaan parhaiten edistää lisäämällä työntekijöiden ja työyhteisöjen aktiivista toimijuutta oman työnsä hallinnassa ja kehittämisessä.

Hankkeen aluksi analysoitiin työhygieenistä selvitystä tarkemmin tarkastelun kohteena olevan toiminnan nykytilaa. Nykytilan analyysissä hyödynnettiin keskeisten toimijoiden haastatteluja sekä työn ja pölyaltistumisen kuvaamiseen perustuvaa PIMEX-menetelmää. Tätä Työterveyslaitoksen asiantuntijoiden tuottamaa aineistoa työstettiin kehittämisapajoissa, joissa noudatettiin muutospajamenetelmän perusajatuksia: hahmotetaan aiemman kehityksen kautta syntyneet nykytoiminnan jännitteet ja niiden ratkaisuvaihtoehdot. Ratkaisuvaihtoehtoja tuotetaan ja arvioidaan erityisesti yrityksen toiminnan ja työn organisoimisen kehitykseen peilaten. Ratkaisuvaihtoehtojen tuottamisessa ja arvioinnissa hyödynnettiin Pölyt pois

yhteistyöllä -menetelmän työkaluja. Kehittämispajoihin osallistui mm. työkohteen työntekijöitä, työnjohtoa, työsuojeluhenkilöstöä, työterveyshuoltoa, kunnossapidon edustaja sekä laadusta ja tuotannosuunnittelusta vastaavia henkilöitä.

Tulokset

Lyhyiden, alle 60 minuuttia kestäneiden seurantamittausten valossa työntekijöiden altistuminen pölyille ei kaikilta osin ollut vähentynyt toteutetuista torjuntatoimenpiteistä huolimatta. Seurantamittauksissa tehtyjen PIMEX-videointien avulla kaikkiin tapauksiin löytyi luonnollinen selitys, jonka perusteella jatkossa pölyn määrää voidaan kohteissa vähentää.

Vaikka mittaukset eivät selvästi osoittaneet pölypitoisuuksien laskeneen, ollaan pölyn hallintatoimiin oltu tyytyväisiä. Monet ovat todenneet jauhopölyn silmin nähden vähentyneen taikinanteossa ja lihapiirakkalinjalla. Lihatehtaalla mollien uusien kansien kanssa työskentely ja mahdollinen kohdeilmanvaihdon lisääminen pölyäviin kohteisiin vaatii edelleen kehittämistä. Henkilönsuojainten käyttö tietyissä työvaiheissa niin lihatehtaalla kuin maustehuoneessa on edelleen tärkeää. Asian tärkeyttä pystyttiin osoittamaan PIMEX-mittauksin. PIMEX-mittaukset toivat hyvän, havainnollistavan lisän kehittää työympäristöä ja työtapoja.

Työpaikka koki erityisen hyvänä, että pölyaltistuksen vähentämistä käsiteltiin ryhmällä, jonka toiminta vaikuttaa jossain tuotantoprosessin kohdassa syntyvän pölyn määrään. Yhteistyö eri toimijoiden välillä tiivistyi. Se, että osallistujia oli tuotannon henkilöiden lisäksi useasta eri toiminnosta kuten tuotekehityksestä, laadusta ja kunnossapidosta toi hankkeeseen laajaa katsontakantaa. Ongelmia ja ratkaisuehdotuksia tarkasteltiin näin useasta perspektiivistä. Tärkeää oli myös, että hankkeeseen osallistui henkilöitä, jotka päivittäin työskentelevät työpisteissä, joissa pölyn kanssa ollaan tekemisissä. Henkilöstö sitoutui hankkeen päämääriin ja sai osallistua ongelmien ratkaisuihin. Näin videoiden ja esimerkkien avulla pölyn määrän vähentämisen tärkeys tuli kaikille osallistujille sekä osastopalaverien myötä myös muille työntekijöille tietoon. Hankkeessa hyväksi havaitut keinot jauho- ja maustepölyn määrän vähentämiseksi voidaan ottaa käyttöön myös muilla tehtailla. Lisäksi kehittämispajatoiminnan peruseriaatteita tullaan hyödyntämään Valkeakoskella ja muilla paikkakunnilla.

Hankkeen tuotoksia tullaan hyödyntämään perehdyttämisessä ja työnopastuksessa sekä työsuojelutyössä niin Saarioinen Oy:n Valkeakosken tehtaalla kuin muissakin yhtiön tehtaissa.